De inrichting van reinigingsplaatsen voor veewagens

Peter *Roelofs*, PV

Veewagens moeten op elk afleveradres worden gereinigd. Bij slachterijen en **exportplaatsen** gebeurt dat op een helling van 3 tot 6%. Het ook nog eens 4% zijdelings schuin zetten van de veewagen levert geen tijdwinst en geen waterbesparing op. Dit artikel geeft een mogelijke inrichting van een reinigingsplaats op een varkensbedrijf.

Volgens de in 1993 gewijzigde "Beschikking Ontsmetting Motorrijtuigen en Aanhangwagens 1976" moeten veewagens op elk adres van aflevering geheel worden gelost en direct daarna, op de plaats van aflevering, worden gereinigd en ontsmet. Zonder reiniging en ontsmetting mag de veewagen niet op de openbare weg komen. Aanvankelijk is dit voorschrift niet consequent toegepast, maar in november 1997 heeft de Minister van LNV aangekondigd dat het voortaan strikt nageleefd moet worden. Het is niet duidelijk in hoeverre varkenshouders voorzieningen moeten treffen voor het reinigen en desinfecteren van veewagens. Ze zullen zich in elk geval moeten houden aan voorschriften ten aanzien van het lozen van het spoelwater. Bovendien heeft de Minister van LNV aangekondigd ook tijdens vorstperioden geen ongereinigde veewagens op de openbare weg te dulden.

Opstelling veewagen

Om aan de wettelijke eisen te voldoen zullen veel varkenshouders een reinigingsplaats in moeten richten. Om verspreiding van ziektekiemen tegen te gaan mag er bij het reinigen geen nevel ontstaan. Verder is de varkenshouder gebaat bij een laag waterverbruik en moet het schoonmaken voor de transporteur snel gaan. Op initiatief van het Clean Team, een samenwerkingsverband van PVV, NBHV, IKC en de Brabanthallen heeft het PV onderzocht of de werktijd en het waterverbruik afnemen als de veewagens tijdens het schoonspoelen schuin en achterover staan in plaats van alleen achterover. Hiervoor werden op de helling van de reinigingsplaats de wagens met de wielen van één zijde op betonplaten gereden (zie foto 1). De veewagens stonden ongeveer 6% achterover en ongeveer 4% schuin.

Het schoonmaken van een veewagen waarmee biggen waren vervoerd duurde gemiddeld 11 minuten en koste 720 liter water. De opstelling van de wagens had geen invloed op waterverbruik of reinigingstijd. Omdat de aanleg van een reinigingsplaats die schuin en achterover ligt duurder is dan die van een reinigingsplaats die alleen achterover helt, is aanleg van eerstgenoemde reinigingsplaatsen niet zinvol.

Reinigingsplaatsen op varkensbedrijven

In figuur 1 is weergegeven hoe een reinigingsplaats eruit kan zien.

Het is belangrijk dat de chauffeur het strooisel van de wagen veegt voordat hij met spuiten begint, omdat dit de werktijd en het watewer-bruik voor het spuiten beperkt.
Om kwalitatief goed te reinigen is een combinatie

Opstelling "schuin en achterover" tijdens het onderzoek

van 50 liter per minuut en 2,8 atmosfeer geschikt. Dit concludeert DLV op basis van onderzoek op reinigingsplaatsen bij slachterijen. Op veel varkensbedrijven wordt de hogedrukspuit gebruikt voor het reinigen van de veewagens. Het debiet van hogedrukspuiten is meestal ongeveer 15 liter per minuut. Bij een druk van 60 atmosfeer geeft dit ongeveer hetzelfde reinigingsresultaat als spuiten met 50 liter per minuut en 2,8 atmosfeer. Een bijkomend voordeel is dat er wat minder water nodig is dan bij 2,8 atmosfeer en 50 liter per minuut. Een belangrijk nadeel is echter dat er een nevel ontstaat, waarmee ziektekiemen overgebracht kunnen worden. Daarom gaat de voorkeur toch uit naar een combinatie van lage druk en hoog debiet.

Als varkenshouders ook bij langdurige vorst biggen of opfokzeugen willen aanvoeren moet de reinigingsinrichting, net als bij slachterijen, vorstvrij aangelegd worden. Dit betekent dat slang en kraan ondergronds zijn aangelegd, of dat deze zijn aangebracht in een vorstvrije kast (bijvoorbeeld met een elektrisch verwarmingselement). Tenzij het verplicht wordt, is het niet zinvol om de inrichting te voorzien van warm water.

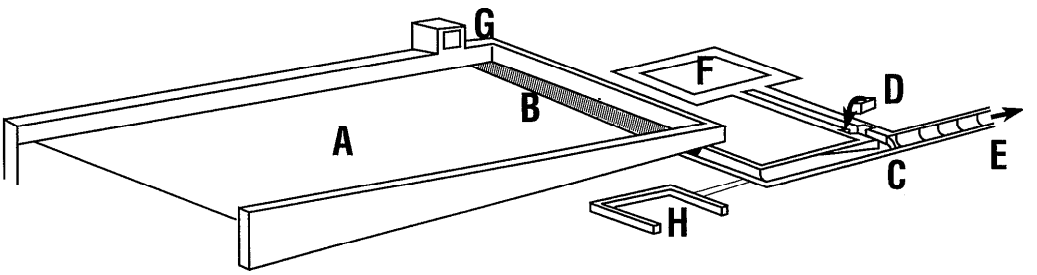
Spoelwater

Het spoelwater kan bij de mest worden opgeslagen. Om kosten te besparen kunnen voorzieningen getroffen worden om het water apart op te slaan. De capaciteit van de opslag kan worden berekend uit het aantal keren dat een veewagen op het bedrijf gelost wordt maal de benodigde hoeveelheid water per spoelbeurt. Het reinigen van een wagen waarmee een koppel opfokzeugen of biggen zijn vervoerd kost ongeveer 0,75 m^3 water. De opslagcapaciteit is dan het aantal veewagens maal 0,75 m^3. Vanwege de opslag- en uitrijkosten is het nodig te voorkomen dat er regenwater in de opslag komt. Dit kan met een eenvoudige afsluiter worden gerealiseerd (zie figuur 1).

Het spoelwater valt onder artikel 1.6 van het Besluit Gebruik Dierlijke Meststoffen van de Wet Bodembescherming. Als het spoelwater apart wordt opgeslagen kan het waarschijnlijk worden aangewend als 'waterige fractie'. Er mag dan, indien wordt voldaan aan de fosfaatnonnen, maximaal 25 (bouwland) of 50 (grasland) m^3/ha/jaar emissie-arm worden uitgereden.

Conclusie

De Minister van LNV heeft aangekondigd dat de beschikking, die stelt dat veewagens na het afleveren gereinigd en gedesinfecteerd moeten worden, voortaan strikt moet worden nageleefd. Voor varkenshoudet-s die hiervoor een spoelplaats willen of moeten aanleggen is hier een voorbeeld weergegeven en gemotiveerd. ■

Figuur 1 Mogelijke uitvoering van een reinigingsplaats op een varkensbedrijf. A = reinigingsplaats, minimale lengte is gelijk aan lengte vrachtwagencombinatie, breedte circa 6 m, B = afvoergoot (bij voorkeur open, zonder roosters), C = verdiept aangelegde bocht om het spoelwater naar de opslag te laten stromen, D= afsluiter om regenwater apart te kunnen afvoeren, E= afvoer regenwater, F = opslag spoelwater, G = vorstvrije kast met waterkraan en slang, H = opslag voor vaste mest en strooisel.